

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 5.12.2013

Číslo: Ročník 23 (2013), Číslo 4

Sekce: Knihovnické vzpomínání

Název článku: Knihovna v posledním desetiletí přepisovala svoje dějiny – 1. část

Autor: Věra Sílová

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20130425>

Knihovna v posledním desetiletí přepisovala svoje dějiny – 1. část

Věra Sílová

Střípky vzpomínek

Prolog

Nikdy nekončící čas odtikává vteřinu po vteřině, lidem ukrájuje a dějinám přidává, a i když jsou spoutány, přece nikdy nesrovnají krok. Myšlenka o relativitě času a paměti platí stále. V dějinách knihovny čas přidává na událostech, v životě knihovníků naopak nemilosrdně ukrájuje. I u mne čas ukrájoval z mého profesního působení rok po roce, až nastal čas odchodu do důchodu. Byla jsem však, hlavně v posledních letech, svědkem doslova revoluce v knihovnách. Protože nové události v paměti překrývají ty staré, ráda bych se zde s vámi podělila o vzpomínky na dobu, kdy se v naší knihovně přepisovaly dějiny, zejména na léta 2001–2011, než mi vymizí z paměti.

Vzpomínka první - knihovna

V roce 2001 jsme se po mnoha peripetiích nastěhovali do nově zrekonstruovaných prostor budovy knihovny. Zabydleli jsme se v nových kancelářích na bývalé půdě a po čase nám připadalo, že to ani nemohlo být jinak, a představa stísněného pracovního prostoru se stala vzdálenou vzpomínkou. Rovněž výpůjční prostory doznaly mnoha změn a rozšířená půjčovna se čtenářům líbila. Jejich počet stoupl a stoupala návštěvnost knihovny i počet výpůjček. Stěhování a přemísťování knih je častou pracovní náplní knihovníků, nevyhnula se jí ani pobočka knihovny v Josefově. Narůstající počet dětských čtenářů si vyžádal i tam změny. Dětské oddělení na pobočce v Josefově dávno nestačilo počtu malých návštěvníků. Zdejší knihovnice Martina Sílová přišla s nápadem, který jsme vbrzku uskutečnili. V roce 2004 jsme vyklidili a upravili část skladových prostor pobočky. Nové dětské oddělení očekávalo mladé návštěvníky poprvé v „Týdnu knihoven“ začátkem října. Uvítalo je barevně veselé prostředí s množstvím knih a také se skákacím panákem na podlaze, barevnými sedátky a spoustou dalších líbivých doplňků. Přestěhováním dětského oddělení se uvolnil prostor a mohlo tak vzniknout samostatné oddělení naučné literatury se studijními místy, po kterých josefovská pobočka dlouho volala.

Ve vzpomínání se ale vrátím do hlavní budovy. Rekonstrukce Městské knihovny v roce 2000–2001 umožnila i vytvoření internetové studovny pro uživatele z řad čtenářů i ostatní veřejnosti. Tak vstoupil do knihovny nový fenomén - internet. Připojení ISDN linkou bylo zpočátku velmi pomalé. Musím přiznat, že jsme se potýkali se záludnostmi a hlubinami internetu statečně a učili se za pochodu. Mladí uživatelé tohoto fenoménu současnosti nás uváděli v úžas rychlostí a schopnostmi, jak jej využívat. Dnes to zvládáme také tak. V raných dobách internetu v naší knihovně byl k dispozici pro veřejnost pouze jeden počítač, postupem doby jejich počet vzrostl na čtyři. I v dětském oddělení byl dětem k dispozici jeden počítač s přístupem na internet. V roce 2004 jsme požádali Ministerstvo kultury o grant VISK 3 na napojení internetu prostřednictvím intranetu veřejné správy pro hlavní knihovnu i pobočky. Grant jsme získali, příprava trvala několik měsíců, až jsme se v roce 2005 dočkali. Přístup na internet se zrychlil a umožnilo nám to zpřístupnit tento fenomén veřejnosti i na pobočkách. Na Zavadilce pro nedostatek prostoru sloužil uživatelům pouze jeden počítač, v Josefově v průběhu let byl pořízen nejprve jeden, pak dva a v konečné fázi i tři počítače. Internet nám umožnil i další novinku významnou pro knihovnu – webové stránky knihovny. Nejprve jsme jejich výrobu zadali odborníkovi, knihovna však na ně měla přístup pouze jeho prostřednictvím, a to bylo nepružné. Po několika letech knihovnice Martina Sílová sáhla do svých rezerv, objevila v sobě schopnosti a stránky knihovny vytvořila sama. A výborně! V roce 2005 si to vyzkoušela a vytvořila stránky pro josefovskou pobočku, která byla jejím pracovištěm, poté pro hlavní knihovnu v Jaroměři a nakonec pro

Zavadiilku. Stránky do současnosti spravuje a neustále inovuje a zlepšuje. Automatizace výpůjčního procesu v knihovně rychle postupovala, po hlavní budově, kde již nějaký ten rok sloužila, byla v roce 2002 spuštěna i na pobočkách. Nejprve na Zavadiilce a poté i v Josefově, kde zpracování fondu trvalo déle pro velký počet knižních svazků. Od této chvíle byly veškeré práce v knihovně plně automatizovány, knihovna využívala systém LANius. Počítačová technika se však rychle vyvíjí, počítače zastarávají a jako každá technika, čím starší, tím více poruch. Každoročně bylo třeba některé vyměňovat. Zároveň s vývojem techniky mílovými kroky postupoval i vývoj softwaru. Náš užívaný systém LANius dospěl ke konečnému bodu, firma jej již dále nevyvíjela. Byl založen na aplikaci DOS, která si s novým hardwarem příliš nerozuměla. Dodavatelská tábořská firma LANius vyvinula novější program nazvaný Clavius, postavený na Windows. Požádali jsme tedy o grant Ministerstvo kultury na projekt „Přechod od LANia ke Claviu“. Grant jsme získali a od roku 2006 jsme začali s novým programem. Zpočátku se nám zdál složitější, ale po proniknutí do jeho tajů nám umožnil postupy a výkony, které starý program nedovoloval. Pobočky zatím pracovaly se starou verzí LANia, k výpůjčnímu procesu dostačoval a hlavně nám finanční prostředky nedovolily rozšířit nový program i na ně. Přechod ke Claviu nastal na pobočkách díky grantu až v roce 2009.

V roce 2008 potkala knihovnu nemilá událost. Opakovala se situace z devadesátých let. Tehdy byla zrušena pobočka knihovny v místní části Semonice. Budova, kde knihovna sídlila, byla prodána a v této části obce se nenašly žádné veřejné prostory k přestěhování. Mysleli jsme si, že již nic takového nezažijeme. Ale stalo se. Na Starém Plese byla prodána budova kempelčiky, ve které knihovna sídlila. A situace se opakovala. Žádné další veřejné ani soukromé vyhovující prostory se v této místní části nenašly. Knihovnice paní Schejbalová se nevzdávala. Vyčlenila malý prostor ve svém bytě pro přivezené soubory knih a půjčovala doslova z obýváku. Snaha byla, ale pozitivní výsledek se nedostavil. Buď čtenářům chyběly knihovní prostory s vůní knih, nebo jim nestačil dovezený soubor. Možná jim i vadilo docházet do soukromí. Knihovna pomalu skomírala. Knihovnice to nechtěla vzdát, ale sama uznala, že takto udržovat zdání knihovny nemá cenu, a koncem roku 2009 byla činnost knihovny ukončena.

V roce 2010 jsme začali s elektronickým sdílením dat s Národní knihovnou. Naše knihovna jako jedna z mála v našem okrese začala totiž přispívat do souborného katalogu Národní knihovny Caslin. Co to znamenalo? Záznamy o všech knihách našeho fondu i nově zpracovávaných byly odesílány elektronicky kolegyní Martou Valešovou do Národní knihovny, která má databázi všech zúčastněných knihoven. Čtenář z kteréhokoli koutu republiky v této databázi najde publikaci, kterou potřebuje, a může si ji prostřednictvím MVS objednat. Když to píše, vypadá to jednoduše, ale skrývá se za tím spousta mravenčí práce právě kolegyně Valešové, která musela vyčistit sebemenší chybičky v záznamech, opravit spoustu překlepů, špatných záznamů, špatných údajů, protože v databázi Národní knihovny tyto chyby dělaly problémy.

Na závěr vzpomínání nesmím zapomenout ještě jednu důležitou informaci týkající se naší knihovny. Studijní a vědecká knihovna hodnotila v roce 2005 profesionální knihovny v Královéhradeckém kraji. Nesmírnou radost nám udělalo poznání, že naše knihovna byla zařazena mezi deset nejlepších knihoven kraje. Hodnocení bylo provedeno v mnoha kategoriích, které tu nebudu vypočítávat, ale v každé kategorii se naše knihovna octla v první desítku, někde na druhém místě, někde na pátém atd. To bylo velké zadostiučinění a velký impuls pro naši další práci.